

שיחות הר"ן קל"ט

והנה נודע שיש ה' חלקי הנפש, נרנח"י. משכן הנפש בכבד, הרוח בלב, הנשמה במח. אלו הם פנימיים. והמקיפים הם שנים, חיה ויחידה, החיה סובב סביב האדם קרוב אליו, והיחידה מתפשטת עד כותלי הבית בו הוא נמצא, או עד ד' אמותיו ברשות הרבים. והקשר של האדם להמקיף דחיה הוא ע"י הרמת הידים בעת התפילה, בבחי' (שמות י"ז י"א): 'והיה כי ירים משה ידו וגבר ישראל'.

ודרך ההתקשרות להמקיף דיחידה הוא בסוד האבנט, שיש בו רזין טמירין, כי מקומו מכנגד הטבור ועולה עד כנגד החזה שזה מרמז על ענינים נוראים בעולמות עליונים. כי יש אבנט בסוד שכנגד הטבור שמכין עצמו בפשטות לעבודת התפילה. ויש אבנט שהוא כנגד הלב, לעורר פנימיות הלב לעבודת ה' שבזה מעורר נקודת היחידה שבנפשו. שהוא מדרגת הכתר הנקרא אא"ס.

וכאמור לעיל שבכל לב איש הישראלי בוער בפנימיותו אור היחידה אשר נקרא אלקות, והלב הוא דבר נורא מאד, וזהו מקומו של עולם שרבינו מגלה כאן שכשיש לב, אין שייך אצלו צמצום של מקום כלל.

ולפעמים נמצא האדם בגלות, היינו שאין המקום טוב לו, והוא חלוק על מקומו, ובזה הוא מרגיש גלות. אבל באמת

סיפר לי אחד מאנשיו שפעם אחד סיפר לרבנו זכרנו לברכה, שדברו לו איזה שידוך ואמר האיש הנ"ל לפניו זכרנו לברכה, ששם אין מקום לפניו השיב לו: כשיש להאדם לב של ישראלי אין שייך אצלו מקום וכו' כי הלב הוא אלקות וכו' וכו' (כנדרפס בלקוטי תנינא סימן נ"ו):

וכן כתוב שם: כשיש להאדם לב, אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבא, הוא מקומו של עולם וכו' כי האלקות הוא בלב, כמו שכתוב (תהלים ע"ג): "צור לבבי" ואצל השם יתברך נאמר (שמות ל"ג): "הנה מקום אתי" – שהוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו (כמובא בפרש"י שם, והוא ב"ר שם) נמצא, מי שיש לו לב ישראלי, אין ראוי לו לומר שמקום זה אין טוב לפניו, כי אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבא, הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו כנ"ל:

הנה כתב רבינו ז"ל בלקו"מ סי' מ"ט שאור להביות לב איש הישראלי בוער עד אין סוף, שזהו בחינת מה שלפני הבריאה היה הכל אא"ס, ואח"כ צמצם השי"ת את האור וברא את העולמות, כמו כן צריך האדם לצמצם עצמו ולשמור מחשבתו, ובזה הוא מקיים את העולמות.

עד שהרגישו שהגיעו לפנימיות הלב, ואח"כ נפתחה בפניהם כל הסוגיא ממילא. כי בפנימיות הלב ישנו סוד (תהלים כ"ז ח') 'לך אמר לבי', ושם מתגלה שורש כל התורה כולה.

וזה נכלל במש"כ בירושלמי שקלים שצריך בעת הלימוד שיהא כאילו בעל השמועה עומד לפניו. אך איך יוכל לראות את אביו ורבא, דאין הם נראים בכלל, הרי מעולם לא ראה את אביו ורבא, ואיך יוכל לקיים שיהיה בעל השמועה לפניו.

ומבאר הצמח צדק, שאין הוא העניין לדעת בדיוק איך אביו ורבא נראים. אבל דבר זה צריך לידע, שאביו הוא נשמה קדושה ואש נורא שאין לנו השגה בו. ודרך ההתקשרות אליו הוא לראות כאילו בעל שמועה עומד לפניך, היינו בזכרון דקדושה שזוכרים שזה התנא דיבר מתוך פנימיות לבו, היינו מתוך החלק אלוה ממעל שיש בו, שזה נתן לו כח לזה המאמר וההלכה שלומד באותה העת. וכל פעם שמזכירים שם של תנא אמורא ראשון או אחרון, הרי בשם נכלל פנימיות הלב, היינו בחלק אלוה ממעל שבהם, והיינו כשמוזכרים שם של תנא זה בקדושה כמו שמזכירים שמות הקודש.

ובאמת רוב אנשים קשה עליהם לעורר דביקות גדול בעת לימוד הגמ' וש"ע. כי בשעת התפילה הוא יותר קרוב אל הדביקות מבעת הלימוד, שאז עסוק בבירור ההלכה. אבל הבעש"ט הק' מגלה שבזמן שמזכירים שם התנא או אמורא אזי יותר בנקל להגיע לדביקות (ועיי' לקו"מ קצ"ב). כי אז מחשב בלבו שהתנא הזה היה לו חלק אלוה ממעל ממש, וכל מה שהוא דיבר וחדש, הכל

הלב הוא מקומו של עולם, ואם הלב סגור ואטום, אזי הוא נופל תחת המקום ונמצא בגלות. אך כשזוכה לפתוח לבו, בזה נתדבק למעלה מן המקום.

כי העיקר שיתעורר הלב ולא יאטם. וזה כל יגיעת הצדיקים להגיע לנקודת פתיחת הלב להשי"ת. ואזי הלב מגלה ופותח הכל. כמ"ש רבינו במ"א (לקו"מ כ') שישנם צדיקים שזוכים לשמוע התורה מהלב, ויכולים לקבל כל התורה כולה מהלב. כי בהלב ישנו אא"ס, וכשיהודי זוכה להגיע לדרגת היחידה, נפתח לו שורש כל התורה כולה.

ונודע שפעם ישן רבינו האריז"ל לכמה דקות ואח"כ אמר למהרח"ו ז"ל שיכול לומר תורה על מה ששמע בזה החלום שמונים שנה. הרי באותו רגע שיישן זכה לדביקות בפנימיות לבו, וזה הדביקות פתח לו מעיינות החכמה שיוכל לדרוש ע"ז שמונים שנה.

ואע"פ שאין לנו שייכות בעצם לזו המדרגה, מ"מ גם אנו לפי ערכינו יש לנו כן נגיעה לזה הענין. כי כשאדם מתעורר בעת התפילה בבוקר להכניס כחותיו בתיבות עד שיזכה להגיע לנקודת עמקות הלב, אח"כ יפתחו לו כל היום מעיינות החכמה, ויוכל לחדש, והכל ילך לו בקלות, וזה מחמת שזכה לפתוח פנימיות הלב שאא"ס נמצא שם, היינו דרגת היחידה שזהו שורש כל התורה. וכיון שפתח את פנימיות הלב, לכן נפתחים לו כל רזי התורה נגלה ונסתר.

לכן נהגו הצדיקים שאם ראו שלא האיר להם התורה, היו מעוררים עצמם לתת צדקה ולהתחנן לפני השי"ת בדביקות עצום

היה מהחלק אלקות שבתוכו. ועי"ז יותר בנקל להגיע לדביקות בהשי"ת בזמן הזכרת שם הצדיק. כי שמו ית' משותף בשמנו (עיין לקו"מ ח"ב סי' ס"ז), היינו שיש חלק אלוה ממעל ממש בתוך נשמת הצדיק, וממילא כשזוכים לפנימיות הלב לבחי' היחידה, אפי' פעם אחת ביום, בתפילה או בלימוד, בזה נעשה בחי' לך אמר לבי, שהלב תופס את אור היחידה, ובזה זוכים לכל הדרגות.

והרב בעל התניא מבאר על מה שאמר רבינו האריז"ל שזכה למה שזכה ע"י שמחת המצוות, הכונה שע"י שמחת המצוות זכה לנקודת היחידה שלו. וכל אחד צריך להגיע לנקודת היחידה שלו, וממילא יפתח בפניו שורש כל התורה. והבעש"ט הגיע לזה ע"י אהבת ישראל, ע"י שעסק לאהוב כל אחד מישראל. וכן מי שמתענג על השי"ת, או מי שנכנס לאמונה פשוטה למעלה מטעם ודעת,

וכל אחד כשבא לנקודה הפנימית שלו, הרי הוא זוכה לכך שיפתח לבו, ותאיר היחידה שבנפשו. ואזי הוא עולה למעלה מצמצום המקום.

כי יש הרבה דרכים לזכות לפנימיות הלב. וזה העיקר לרצות את השי"ת באמת עד שיפתח שורש לב העליון, של אא"ם, ובזה הוא מתדבק לגמרי בהשי"ת, וזוכה לשורש כל התורה כולה.

וזהו עיקר קבלת התורה, שצריך לקבל התורה כולה, וכל אחד ואחד יכול להתחיל עוד ועוד לימודים, אבל עיקר הנקודה שצריך לפתוח פנימיות הלב, ובזה יזכה להגיע לאור כל התורה כולה, שהשי"ת רוצה בודאי לתת לכל אחד מישראל באהבה, ועי"ז נזכה תיכף ומיד לאלתר לאור התורה באמת בביאת גוא"צ ברחמים בב"א.

